

sagde, at saa havde ganske vist en forhenværende Indenrigsminister sagt det, at det stred imod Grundloven. Jeg skulde tillade mig meget at betvivle, at nogen Indenrigsminister har sagt dette. Den Indenrigsminister, til hvem jeg troer, at der sigtes, har ganske vist sagt, at der ved Communalvalgene maa tages et Hensyn til Formuen og Eiendommen, og at Communalvalgene ikke paa nogen Maade kunne indrettes alene efter det i Grundloven opstillede Valgsystem til Rigsdagen. Om de enkelte Puncter i denne Forsjellighed kan der nu tales frem og tilbage; men den Indenrigsminister, der har stillet denne Sætning i Spidsen, kan ikke paaberaabes for en saadan løs Paastand, at det maa følge af Grundloven, at de større Grundeiere ikke skulle have en større Indflydelse i Kommunen. Men idag ere vi komne Sagen noget nærmere. Den ærede Ordfører har nemlig sagt, at der foreligger et Datum i den nuværende Lovgivning, hvoraf det klart fremgaaer, at Grundlovens Conseqventis fører til, at der ikke kan ydes de større Besiddere nogen større Indflydelse end de mindre, — uagtet der nu efter det foreliggende Lovudkast skal indrømmes indtil en vis Grad de større Besiddere, nemlig Besidderne af een Td. Hartkorn, langt Mere end de mindre; men det bryder man sig nu ikke om; det er vedtaget, siger den ærede Ordfører, at den Lehnbesiddernes tidligere tilkommende Ret til at indtræde i Amtsraadene skulde bortfalde. Ja, det gjør mig ondt at maatte udhæve ogsaa her, hvor lidet man holder fast paa Forhandlingerne i deres bestemte Stikelse og Omfang. Det er ganske sandt, det laa i Grundlovens Aand, at Lehnbesidderne skulde udtræde af Amtsraadene, fordi Grundloven indeholder den Bestemmelse, at enhver til Rang og Adel knyttet Forrettighed skulde ophøre, og Lehnbesiddernes Plads i Amtsraadene var knyttet til Rang og Adels; den var ikke givet dem alene som Besiddere af et vist Quantum Hartkorn, den var givet dem som Lehnbesiddere, rigtig nok tillige som Besiddere af Hartkorn. Flere Stemmer: Ja! Ja! jeg skal strax komme dertil. De behøvede vistnok at have 500 Tdr. Hartkorn, men, naar en Mand havde 1000 Tdr. Hartkorn, saa hjalp det ikke, naar han

ikke var Lehnbesiddere; om han ogsaa var Majoratsbesiddere eller Besiddere af et Stamhuus, og der gives flere Saadanne her i Landet paa 12—1300 Tdr. Hartkorn, saa hjalp det slet ikke. Nei, det var Lehnbesiddelsen, der gav Retten. Og derfor er det mig ikke noget Nyt eller Noget, som jeg har lært, da hiint Lovudkast blev fremlagt, nei, jeg har saa Uger, efterat Grundloven var vedtagen under meget alvorlige Forhandlinger, bestemt udtalt mig for, at Lehnbesiddernes Ret til at sidde i Amtsraadene maatte ophøre, ja, at den forekom mig at være allerede næsten ophørt. Saadanne Ting har jeg ikke glemt, men jeg søger at gjøre mig det klart, hvad der ligger i enhver Ting, og jeg forventer ikke Stillingen som Lehnbesiddere med Eiendommens Betydning. Den ærede Landstingsmand for Bornholm sagde ogsaa, at jeg var afvegen fra mig selv i min Stilling til visse Meninger, og, da jeg spurgte om Beviset derfor, ja, da sagde han, at mit Navn stod under Grundloven. Ja, det er ganske rigtig, det har den Ære at staae der; men hvad Modsigelse indeholder dette dertil, at jeg nu, efter den Maade, jeg opfatter Grundloven, at den nemlig ikke har afgjort dette Spørgsmaal, her taler for det, som jeg anseer for det Rigtige? Men jeg holder jo her paa en bestaaende Ret, og Grundloven forandrede mange bestaaende Rettigheder. Ja vist, der er bestaaende Rettigheder, som ikke kunne og ikke bør beholdes, og saa gjør man en Forandring. Det forholder sig omtrent med dette Beviis for en Forandring, det skulde være foregaaet i min Tænkemaade, som da man forleden Dag formodede, at jeg nu ikke vilde vedkjende mig et Lovforslag, som jeg selv havde forelagt. Nei, der er ikke foregaaet nogen Forandring hos mig i denne Henseende.

Lader os derfor komme til Sagen, og jeg skal da paa ingen Maade have Noget imod at gaae ind paa de praktiske Erfaringsbeviser; men, jeg ønsker, at man gjør sig det klart, hvorom Erfaringen skal dreie sig. Hvad er det, vi spørge om? Vi spørge om: ville de store Besiddere letteligen komme ind i Sogneforstanderskaberne, naar de ikke have en særegen Ret dertil? Dernæst spørge vi: er det til